

משרד החוץ של ארצות-הברית

(United States Department Of State). גוף הממשל של ארצות-הברית שהיה אחראי ישירות יותר מכול גוף אחר לטיפול בגורל יהדות אירופה בתקופה שבין שתי מלחמות-העולם, ובמידה מסויימת גם בעת המלחמה. זאת – הודות לסמכותו להעניק אשרות כניסה, לגבש מדיניות בשאלת הפליטים ולדון עם ממשלות זרות וגופים בין-לאומיים. על מה"ח נמתחה ביקורת נוקבת בשל העדר תגובה מצידו על חורבן יהדות אירופה.

הפקידות המקצועית במה"ח היתה, באורח מסורתי, מורכבת ברובה מן העילית של המעמד הגבוה. רוב הפקידים היו חסרי רגישות למהגרים שלא היו 'אנגלו-סקסונים' ולעיתים עויינים להם. הדבר סייע להם לגבש את תגובתם לאירועי השואה, בעת שגיבוש המדיניות היה במידה רבה נתון בידיהם.

בעקבות עליית היטלר לשלטון בגרמניה ב-1933, כאשר הלכו סבלותיהם של יהודי גרמניה וגברו, הוסיפו הקונסולים האמריקנים בגרמניה עוד חומרות לחוקי ההגירה הנוקשים של ארצות-הברית, וערמו קשיים עצומים ליהודי גרמניה שניסו להשיג אשרות כניסה לארצות-הברית. בכך, וכן בהתנגדותו להגדלת מספר הפליטים שיותר להם להיכנס לארצות-הברית, שיקף מה"ח את הגישה השלטת בדעת הקהל באשר להגמשת ההגבלות על הגירה.

בינואר 1940, כאשר מונה ברקינירידג' לונג, מתומכיו הפוליטיים של הנשיא פרנקלין דלנו רוזולט, לסגן שר החוץ והופקדה בידיו סמכות על מחלקת האשרות והאחריות לקביעת מדיניות ארצות-הברית בשאלת הפליטים, הוקצנה עוד יותר גישה מה"ח לפליטים. מחשש למרגלים ולמחבלים שיסתננו בקרב הפליטים, ומרצון למנוע הצפת ארצות-הברית ביסודות שאינם רצויים, אתניים ומדיניים, החמיר לונג את ההגבלות על כניסת פליטים מאירופה.

בקיץ 1942 ניסה מה"ח למנוע העברת ידיעות על השואה שהגיעו בערוציה להנהגת יהדות ארצות-הברית (ראה מברק ריגנר). בפברואר 1943 הורה מה"ח במפורש לציר ארצות-הברית בשוויץ שלא להעביר ידיעות כאלו. כאשר נענה הנשיא רוזולט לבקשת ההנהגה היהודית להרשות העברת כספים ליהודי רומניה, עיכב מה"ח את ההעברה. כול עת המלחמה התנגד מה"ח לכול מאמץ הצלה או עזרה של ממש ליהודי אירופה.

האדישות הגלויה של פקידי מחלקת המדינה לגורל יהודי אירופה הניעה פקידים בכירים במשרד האוצר להאשים, בדיון-וחשבון שנשלח לנשיא, בהסכמה בשתיקה ביוזעין לרצח יהודי אירופה (ראה הנרי מורגנטאו). אותו דיון-וחשבון היה גורם מכריע בהחלטתו של רוזולט להקים את ה'ועד לעניני פליטים'. אחרי הקמת הוועד הועברה אליו סמכות ההחלטות העיקריות בתחום מאמצי ההצלה והסיוע.